

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/232131,Dyskusja-Korzenie-ruchu-ludowego-a-nowoczesny-narod.html>
27.02.2026, 05:06

Dyskusja „Korzenie ruchu ludowego a nowoczesny naród”

23 października 2025 r. w Centrum Edukacyjnym „Przystanek Historia” w Szczecinie zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr Mateusz Szpytma wziął udział w spotkaniu poświęconym korzeniom ruchu ludowego w Polsce.

23.10.2025

[Dyskusja Ruch ludowy](#)

- To było niezwykle ważne, że chłopci mają swoją reprezentację w parlamencie. Najpierw austriackim, a później już w wolnej Rzeczypospolitej. Kluczową kwestią było to, że w roku 1920 Prezydentem Rady Ministrów - bo tak jeszcze wówczas nazywała się ta funkcja - został właśnie Wincenty Witos. Wtedy chłopci zobaczyli, że rzeczywiście mogą dać wkład w rozwój państwa, że na arenie politycznej jest ktoś, kto reprezentuje ich interesy, że jest ktoś, kto jest z nich. Kto wyszedł z chłopskiej chaty, reprezentuje ich interesy, a jednocześnie walczy o istnienie państwa polskiego. Bez Wincentego Witosa zmobilizowanie chłopów do Armii Ochotniczej byłoby niezwykle trudne i zwycięstwo w wojnie polsko-bolszewickiej byłoby bardzo problematyczne.

- podkreślił dr Mateusz Szpytma w rozmowie z prof. dr. hab. Tomaszem Sikorskim i Jakubem Wojewodą ze szczecińskiego oddziału IPN.

Polityczny ruch ludowy powstał w Galicji w końcu XIX wieku. Najpierw jeszcze w okresie zaborów, a następnie w II Rzeczypospolitej chłopskie partie walczyły o cywilizacyjną, gospodarczą i oświatową emancypację wsi, o reformę rolną, o demokratyzację prawa i ustroju politycznego, o wpływ chłopów na decyzje dotyczące państwa. W pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości najsilniejszą partią ludową było Polskie Stronnictwo Ludowe „Piast”, a jego przywódca Wincenty Witos w latach 1920-1926 trzykrotnie sprawował funkcję premiera rządu. W 1931 roku zjednoczyły się największe partie ludowe, tworząc Stronnictwo Ludowe, należące do najsilniejszych ugrupowań politycznych i liczące pod koniec lat 30-tych około 150 tys. członków.

Polecamy publikacje Instytutu Pamięci Narodowej:

- [Tomasz Bereza, Marcin Bułala, Michał Kalisz, Wincenty Witos 1874-1945, wydanie III zmienione](#)
- [Wincenty Witos, Dzieła wybrane t. 1-5](#)
- [Stanisław Mierzwa 1905-1985. Ludowiec i działacz niepodległościowy, red. nauk. Mateusz Szpytma](#)
- [Radosław Kurek, Stanisław Mierzwa 1905-1985](#)
- [Represje wobec wsi i ruchu ludowego, t. 1 \(1944-1956\), pod red. Janusza Gmitruka i Zbigniewa Nawrockiego](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Szczecin

Szczecin

Ruch ludowy

Dyskusja